

Discurs de l'Excm. Sr. Vytautas Landsbergis, expresident de la República de Lituània

Aquest any a Vïlnius s'ha celebrat l'assemblea d'OSCE (l'Organització Europea per la Seguretat i Cooperació). Una de les tres repúbliques bàltiques justament va ser l'amfitriona d'aquesta reunió, em refereixo al meu país, Lituània, que juntament amb les seves veïnes Letònia i Estònia, van posar a prova l'història d'Europa del segle xx. Jo no asseguraria amb fermesa que Europa ja ha superat aquesta prova. Darrerament alguns s'inclinen a recordar la conferència de Munic, del 1938, on les democràcies d'Europa van sacrificar un petit membre, Txecoslovàquia en l'altar imaginari de la pau. Van premiar l'agressor que exigia canviar les fronteres que van ser decidides a Versalles només per aconseguir algun any més de pau abans de l'inevitable guerra. «Una minsa victòria molt pragmàtica» a costa de perdre grans principis.

Malauradament, al segle passat t no va haver-hi un «únic Munic». Encara va tenir més transcendència la conspiració –ara fa 70 anys–

dels dos agressors que ni tan sols amagaven el seu odi cap al «l'Ordre de Versalles», a l'estiu del 1939. Això va dur una segona gran guerra arreu del món i la llarga esclavitud per a molts països de l'Europa central. Per tant, ens agradi o no, aquest any cal recordar aquella conspiració anomenada el Pacte Ribbentrop-Molotov i totes les desgràcies que ens ha portat. Però cal recordar també el periple cap a la llibertat i els canvis que van tenir lloc ara fa 20 anys.

Per tant, parem-nos a pensar sobre Europa, discutim les seves cruïlles històriques, i ara a l'any 2009 que és encara ple de efemèrides que a tots ens recorda la majoria dels grans esdeveniments que van succeir fa 20 anys. Aquells esdeveniments significaven i decidien l'alliberament de les nacions esclavitzades. D'Alemanya fins a Rússia, d'Estònia fins a Geòrgia, del mar Caspi fins a les costes de mar Adriàtic les nacions s'aixecaven per la llibertat i se sacrificaven quan s'enfrontaven la violència dels tirans.

L'any 1989 encara es vessava sang a Geòrgia, Xina, Romania, Azerbaidjan, i encara va morir l'últim presoner del comunisme, tractant de saltar er el Mur de Berlín. Però quan les tres nacions bàltiques –lituans, letons i estonians– van protagonitzar la manifestació més gran del óon, la «Ruta Bàltica», amb dos milions de persones que van unir en una cadena humana de les tres repúbliques de Vílnius a Tallinn, l'imperi comunista d'Euràsia no va gosar trencar-la amb la intervenció de les forces armades; l'imperi es va limitar a llançar impropèris i amenaces. Amb aquesta acció ara fa 20 anys, la gent de Lituània, Letònia i Estònia va demanar la llibertat i va enviar el missatge a tot el món de que: «això no pot seguir d'aquesta manera». Calia tenir ben present el pacte, o millor dit la conspiració criminal que va marcar el nostre destí i condemnar-lo fermament. Em refereixo el pacte que els seus signants van anomenar Ribbentrop-Molotov. En el mapa que dividia Europa, va quedar marcada la signatura de Stalin, en tant que màxim responsable amb Hitler. I heus aquí que, les víctimes d'aquella conspiració: Lituània, Letònia i Estònia sortien 50 anys més tard a la «Ruta Bàltica» per exigir l'anul·lació de les conseqüències polítiques d'aquell pacte. Per la seva banda, en aquelles mateixes dates, a Moscou el Congrés dels Diputats de l'URSS revisava aquell maleït

pacte i a final d'aquell mateix any el denunciava legalment, declarava la seva nul·litat i la seva manca de valor d'ençà la seva signatura, reconeixent també que aquella decisió arbitrària i unipersonal dels dictadors infringia els tractats internacionals.

En aquella històrica resolució, el Congrés dels Diputats de l'URSS esmentava els acords de pau amb Lituània, Letònia i Estònia trencats per Stalin. I el trencament d'aquells acords de pau declaraven la guerra. I ves per on que els anomenats pactes de «No Agressió» venien a ser una agressió en tota regla. D'aquesta manera i en l'última etapa de la seva existència, la Unió Soviètica intentava fer algun pas cap al camí de la consciència i la veritat històriques.

Fa 20 anys, Europa encara seguia dividida pel Mur de Berlín com a resultat de la guerra i de l'expansió soviètica. I la guerra, juntament amb l'expansió soviètica, van ser el resultat del Pacte Ribbentrop-Molotov. En aquella època el Mur de Berlín rebia els cops dels diversos esdeveniments que es produïen a l'Alemanya de l'Est, a les repúbliques Bàltiques, Polònia, Hongria i Txecoslovàquia i es debilitava, començava a esmicolar-se; i en rebre l'últim cop de Moscou, finalment va caure al final de 1989. I el 1990 van començar a trontollar també els murs que empresonaven les nacions de la Unió Soviètica. El

meu país, Lituània va ser part activa en aquells fets, i deu anys després, una de les grans potències, els EUA va aprovar la resolució núm. 91 de les dues Cambres de Congrés i va felicitar Lituània, dient que recuperant la seva independència l'11 de març de 1990 «havia destruït la Unió Soviètica».

Nosaltres, però, no pretenem fer mitologia sobre com un petit país ha fet caure el grandios imperi soviètic. Hi havia una cançó dels lluitadors de la llibertat que deia: «Tan ens fa la felicitat i els honors».

Seria molt diferent persuadir la Rússia actual perquè deixi de banda les venjances i els neocolonialismes –d'aquesta manera podríem pal·liar els problemes de les organitzacions internacionals, així com els temes de la seguretat i col·laboració Europea. Avui i aquí, segurament val la pena tocar uns quants problemes i conceptes, pendents de resolució per part d'Europa.

La commemoració de l'aniversari del començament de la Segona Guerra Mundial a Polònia, va comptar amb la visita de la màxima autoritat de la Rússia «post-Ieltsin», Vladímir Putin, que ara exerceix de Primer Ministre; i... fa tan sols un any, va ser ell mateix qui va ordenar la guerra contra Geòrgia!

Putin, adreçant-se als polonesos i a la resta del món, no es va poder contenir i va culpar les decisions de Versalles. Els pactes que acabaren amb la Primera Guerra Mundial establint un nou mapa europeu amb una sèrie de països a l'Europa de l'Est que anaven des de Finlàndia fins a Iugoslàvia. Segons Putin, aquest nou ordre europeu va humiliar i perjudicar Alemanya, i per això aquest país es va preparar per a la venjança. Putin a més, va afegir que l'ordre europeu de Versalles ignorava Rússia i que això no es podia repetir. Per cert, ell ni tan sols esmentar va els insults que Molotov va proferir al 1939 contra Polònia, referint-se a aquell país com el «bastard de Versalles», com tampoc no va repetir les expressions de Molotov, com aquella de que el millor per Europa és quan Rússia es posa d'acord amb Alemanya com si no existissin els altres, –però la continuïtat de la lògica «molotoviana» era evident...

La frustració d'Alemanya que havia perdut la Primera Guerra Mundial i la seva «justificació de la revenja» s'assembla molt a la Rússia que havia perdut la «Guerra Freda» i l'ensulsiada de la Unió Soviètica –per als imperialistes era una «pèrdua de territoris» molt traumàtica. Però clar... en aquells territoris hi viuen nacions, les que ara restauren les seves essències estatals, elles mateixes trien els seus camins, perdoneu, però tot això per als imperialistes no són més que xerrameca. Per als imperialistes, els territoris ho són tot. Les persones no són res. I aquesta és la tradició a la qual Rússia es manté fidel des de fa uns quants segles. Per suposat, no només els territoris, sinó també els mars i les sortides «a tots els mars». Interessos estratègics! Al segle XIX, el tsar de Rússia va dir: «en el món nosaltres tenim només dos aliats. Un –és l'exèrcit. L'altre– és l'armada». És una llàstima que avui dia els analistes polítics d'Occident i fins i tot els parlamentaris repeteixin com un mantra, que Rússia ha patit una humiliació arran de la caiguda de l'URSS i que «els hem d'entendre». En aquest cas «hauríem d'entendre» també Hitler, tot i que s'han sentit poques veus en aquesta direcció fent-se ressò d'això a la nova Rússia.

L'any 1940, l'URSS després de l'acord signat amb Hitler, va ocupar i es va annexionar les tres repúbliques bàltiques, va forçar els ciutadans ha adquirir la «ciutadania» de l'URSS i va imposar el seu ordre basat en la violència. Però, ara, al Caucas, els russos apliquen un nou mètode: abans d'annexionar-se els territoris donen

la ciutadania del país veí als seus habitants i només després ocupen el territori amb el seu exercit annexionant-lo de facto. I així també, perquè no un tros de mar Negra? El proper pas serà annexionar-se les aigües internacionals del Bàltic un cop els oleoductes germano-russos de Gazprom ja estiguin instal·lats en aquests fons marins prescindint de la resistència dels petits estats.

I encara millor és el seu sistema consistent en la infiltració i l'abducció de cervells. I annexant-se cervells, senyores i senyors, hom pot controlar tot.

Formalment rebutgem les pretensions russes i els suposats «drets» concedits a les ex-colònies; de fet, els països d'Occident es rendeixen davant dels consells, pressions i amenaces. D'aquí apareix jurídicament no-formalitzat però psicològicament efectiu el «dret al cop de puny sobre la taula» (al qual ens tenen acostumats els russos),

Els països occidentals, en primer lloc Europa, s'enfronten al principal repte del segle XXI. La «real politik» comporta amotllar-se a les circumstàncies; i així és com es comença per annexionar cervells, la subordinació de decisi-

ons i iniciatives, apareix un conformisme sense límits a no ser que siguin els límits temporals propis de la tàctica de joc. I el «mètode» del salami que abans s'aplicava als territoris, ara s'aplica per «rentar el cervell». Per un bocí de salami no paga la pena lluitar, però després d'algun temps hom se n'adona que ha desaparegut la peça sencera de l'embotit. I no et queda mes remei que entonar la cançó que toca: i ves per on, és justament el que volíem! Alguns deuen pensar perquè ens cal tenir pensament propi, si només ens comporta mal de caps... i per qualsevol cosa els russos continuen amb la seva cara de pomes agre per qualsevol motiu.

I aquesta, desgraciadament és una de les perspectives europees: el camí cap a la pèrdua de la seva identitat. Altra cosa seria si preservéssim la nostra identitat i el nostre sistema de valors, si no ens venguéssim per un plat de llençies, pel preu del gas! Els annexionadors de la nostra consciència i els seus agents, ja siguin conscients o no, titllen aquestes idees de retardades i «políticament incorrectes». Per tant, a aquests els hauria de demanar disculpes i a vostès que m'escolten i pensen, els agraeixo la vostra atenció.

